

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ»

Спеціальність	241 ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА
Освітня програма	Готельно-ресторанна справа
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Код навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми	ОК 13
Курс / семестр вивчення	1-й курс / 2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС, годин	5 / 150
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	Практичні / лабораторні заняття - 32 год.
	Самостійна робота - 86 год.
Види індивідуального завдання	реферат
Форма підсумкового контролю	залік
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму
Викладач /і:	Подольн Яна Віталіївна, к. пол. н., доцент
Контактна інформація викладача/ів:	Е-mail: yana78p@ukr.net тел. 0973264689
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі

Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Основи наукових досліджень у галузі» представляє собою базову дисципліну, яка формує комплексне уявлення про сучасні наукові тенденції, а також можливість їх впровадження в науковій діяльності студентів.

Поняття «наука» має декілька значень, з одного боку, наука – це динамічна система достовірних, найбільш суттєвих знань про об'єктивні закони розвитку природи, суспільства та мислення. Знання виступають продуктом науки і в той же час її матеріалом, який знову залучається до наукової діяльності для отримання нових знань. При цьому знання про навколишній світ можуть бути звичайними, буденними і науковими.

Наукові знання відрізняються від звичайних послідовністю, систематичністю, а також тим, що створюють нові поняття, закони і теорії. Наукові знання не тільки розкривають і пояснюють нові явища в природі, суспільстві чи господарській практиці, а й дозволяють вдосконалювати людську діяльність, передбачати її результати і

наслідки. Наука – не тільки система наукових знань, які пояснюють навколишній світ, але й засіб його вимірювання та переварення. Вона впливає на пізнання природи людиною не через емоційне сприйняття, а шляхом систематизованої логічної взаємодії інтелекту, природи і суспільства. З іншого боку, наука являє собою спеціально організовану діяльність людей. Як галузь людської діяльності, наука є складним соціальним інститутом, який сформувався у процесі розподілу праці, поступового відмежування розумової праці від фізичної і перетворення пізнавальної діяльності в специфічний вид занять окремих осіб, колективів та установ. Першими матеріалізованими продуктами наукової діяльності були стародавні рукописи і книги, пізніше почалося листування між дослідниками, яке призвело до появи у другій половині XVII століття наукових журналів. Але остаточне становлення науки як сфери діяльності відбулося тоді, коли почали створюватися спеціальні наукові установи, частину з яких фінансувала держава.

Мета навчальної дисципліни:

набуття теоретичних знань про методи наукових досліджень та їхнє застосування на різних етапах написання студентських наукових робіт

Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 04. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

ФК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу.

Програмні результати навчання:

ПРН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

ПРН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Очікувані результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

Характеризувати методи та прийоми науково-дослідної роботи.

Визначати вимоги щодо змісту та оформлення звітів з науково-дослідної роботи.

Визначати вимоги щодо організації науково-дослідної роботи та робочого місця дослідника.

Уміння застосовувати сучасні методи при проведенні науково-дослідної роботи.

Уміння готувати наукові статті та тези виступів.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1

Тема 1. Історія становлення та розвитку науки. Наука як система знань

Предмет, об'єкт наукового дослідження. Основні напрями розвитку сучасної науки. Наука як сфера безперервного розвитку людської діяльності. Основна мета та

основний зміст науки. Предмет, завдання, функції та ознаки науки. Характерні риси основних структурних елементів науки: наукової ідеї, гіпотези, теорії, закону, парадоксу, наукової концепції, принципу, поняття. Визначення наукознавства. Розділи наукознавства та їх характеристика. Основні завдання наукознавства. Мета, функції, наукове значення класифікації наук. Поділ наук на прикладні і фундаментальні. Особлива галузь досліджень – розробки. Поділ науки як системи в цілому на природничі та соціально-філософські науки. Національна класифікація наук. Наука як особлива сфера людської діяльності. Суб'єкти наукової діяльності. Певні особистісні та творчі якості науковця та їх основні характеристики.

Основні терміни і поняття теми: наукове пізнання, наукознавство, мислення, знання, базове знання, наукове дослідження, мета наукового дослідження, науковий результат, предмет наукового дослідження, фундаментальні науки, прикладні науки, природничі та соціально-філософські науки, побудова загальної класифікації науки, Національна класифікація наук.

Тема 2. Організація науково-нослідної роботи в Україні

Основні напрями державної політики України з наукової та науково-технічної діяльності. Структура організацій, які формують науку України, та їх основні функції. Перспективні напрями структури науки України. Пріоритетні напрями державної підтримки в Україні у сфері наукового розвитку, у сфері технологічного розвитку, у сфері виробництва. Державна інноваційна політика. Фінансування наукової та науково-технічної діяльності в Україні. Європейські програми науково-технічного співробітництва в Україні. Пріоритетні напрями фінансування науки в Україні. Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів через аспірантуру. Самостійна підготовка кадрів. Підготовка кадрів вищої кваліфікації. Основні риси кваліфікованої наукової роботи – кандидатської дисертації, докторської дисертації.

Тема 3. Методологічні основи та методи наукових досліджень

Багаточисельність визначення методології. Функції методології. Історія розвитку методології науки. Визначення методики та методу досліджень. Діалектичний матеріалізм як загальний метод дослідження економічних процесів. Метод діалектичного матеріалізму та його основні положення: розгляд всіх явищ в процесі розвитку, вивчення розвитку від простого до складного, шляхом накопичення кількості і переходу кількісних змін в якісні, вияв у кожному явищі внутрішніх протиріч, боротьба яких виступає рушійною силою розвитку. Грунтування загальнонаукових методів на логіці – науці про закони мислення. Категорії діалектичної логіки: порівняння, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія, гіпотеза, шлях від абстрактного до конкретного, історичне і логічне. Основні закони формальної логіки: закон тотожності, закон протиріч, закон достатньої підстави. Специфічні методи економічного дослідження: статистичні та економіко-математичні. Групування статистичних методів: групування, загальні економічні показники, статистичні таблиці і графіки. Структурні і динамічні графіки, правила їх побудови.

Змістовий модуль 2

Тема 4. Теорія і практика конкретних соціально-економічних досліджень

Визначення конкретно-економічного дослідження. Характерна особливість конкретних досліджень. Основні види досліджень: розвідувальне, описове, аналітичне. Разове або повторне соціально-економічне дослідження. Види дослідження за масштабністю проведення: міжнародне, загальнонаціональне, регіональне, галузеве, локальне. Етапи проведення конкретних соціально-економічних досліджень: підготовчий етап, етап польового дослідження, підготовка зібраної інформації до обробки та її обробка, аналіз та узагальнення отриманої соціально-економічної

інформації, підведення підсумків дослідження. Програма дослідження. Основні вимоги до формування програми. Функції програми конкретно-економічного дослідження. Структура програми дослідження. Методологічний розділ програми: опис проблемної ситуації та формування проблеми, формування теми і мети дослідження, визначення об'єкта і предмета дослідження, аналіз головних понять, висунення і перевірка гіпотез дослідження, формулювання основних завдань дослідження, попередній системний аналіз об'єкта дослідження. Методичний розділ програми: робочий план дослідження, розробка і обґрунтування вибірки показників, вибір і обґрунтування методів дослідження, логічна структура інструментарію для збирання первинної інформації, опис процедур опрацювання та аналізу даних.

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукової роботи

Класифікація наукової інформації залежно від нагромадження, використання, призначення і сприйняття. Класифікація документів за способом фіксації інформації, за статусом джерела, видова структура наукових документів. Принципи пошуку інформації. Основні положення інформаційного пошуку. Методи нагромадження первинної інформації: опитування, спостереження, експеримент, тестування, анкетування. Основні правила роботи з літературою. Етапи роботи з літературою. Факти (інформація) – вихідний момент економічного дослідження. Ґрунтування фактів на аналізі реальної дійсності, практичному досвіді. Вимоги до збору економічної інформації: повнота, порівнянність, достовірність. Джерела економічної інформації: економічна статистика, дані оперативного і бухгалтерського обліку, дані економічних експериментів, наукова література. Складання бібліографії за проблемою, що досліджується. Джерела складання бібліографії. Система та основні результати пошуку літератури за темою. Характеристика матеріалів обміну інформацією: наукової доповіді, монографії, статті, реферату, наукового звіту, методичних розробок, довідника, брошури, дисертації, рецензії. Структурні елементи наукового документу.

Тема 6. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

Наукова публікація: основні види. Оприлюднення результатів наукової роботи. Класифікація публікацій. Аналітична та інформаційні записки. Науковий журнал та наукова стаття. Авторський аркуш, друкований аркуш та обліково-видавничий аркуш. Тези доповіді на конференції. Виступи, лекції, нарада, колоквиум, симпозіум, конференція. Рецензія (відгук) на наукову роботу. Книги: навчальні посібники та підручники. Авторський текстовий оригінал (рукопис). Наукові результати та вимоги до них. Форми звітності та впровадження результатів дослідження. Форми наукових студентських робіт: науковий реферат, наукова доповідь, курсова і дипломна робота. Основні розділи наукового реферату: огляд літератури; аналіз статистичних даних; висновки і постановка проблеми; список прореферованої літератури. Економічне есе. Особливості підготовки курсової роботи-есе. Характерні риси дипломної роботи. Основні етапи підготовки дипломної роботи. Технічне оформлення. Підготовка до захисту та процедура публічного захисту дипломної роботи.

Рекомендована література:

Базова:

1. Гончарук Т. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Тернопіль.: Альтерпрес, 2014. 278 с.

Додаткова

2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми.: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

4. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
5. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
6. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навчальний посібник – 2-е видання, стереотипне. Київ : Алерта, 2017. 622 с.
8. Мальська М., Панків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
9. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 171 с.
10. Тушева В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : «Федорко», 2014. 408 с.
11. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.
12. Ярошук Л. Основи наукових досліджень : навч. посіб. друге видання. Saarbrucken. Riga, 2019. 162 с.

Методи викладання, навчання:

Проблемні лекції.
 Семінарські заняття: публічне обговорення питань тем курсу, навчальні дискусії.
 Виконання індивідуального навчально-дослідні завдання (ІНДЗ): інформативний реферат.

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних навчально-дослідних занять (ІНДЗ), підсумковий контроль.

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- перевірка підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на аудиторних заняттях;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки і захисту виконання інформативного реферату.

Формою *підсумкового контролю* з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень у галузі» є *залік*.

Семестровий залік – вид підсумкового контролю засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії.

Форма проведення семестрового заліку – електронне тестування. При проведенні *підсумкового контролю* у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік) виставляється на підставі суми накопичених балів студентом, отриманих у ході поточного контролю, виконання індивідуального завдання.

Схема розподілу балів:

70 балів (поточний контроль)	30 балів (контроль виконання індивідуального завдання)
---------------------------------	---

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

45 балів (поточний контроль)	15 балів (контроль виконання індивідуального завдання)
---------------------------------	---

Накопичування балів з навчальної дисципліни під час *поточного* контролю відбувається під час оцінювання таких видів робіт:

- 1) Доповіді, виступи, участь в дискусіях і обговоренні на семінарських заняттях;
- 2) Усне опитування;
- 3) Письмові роботи з засвоєння тем курсу;
- 4) Виконання завдань СРС.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного та контролю виконання ІНДЗ (ваговий коефіцієнт – 0,3).

Залік отримує студент, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 45 балів) та за контроль виконання ІНДЗ (не менше 15 балів).

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Основи наукових досліджень у галузі».

Політика щодо пропусків занять

Студенти мають відвідувати лекційні й семінарські заняття. Відсутність студента на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку студентів і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Студенти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Студент, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.